

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Oppivelvollisuuden laajentaminen – maksuton toinen aste

Oppivelvollisuuden
laajentaminen

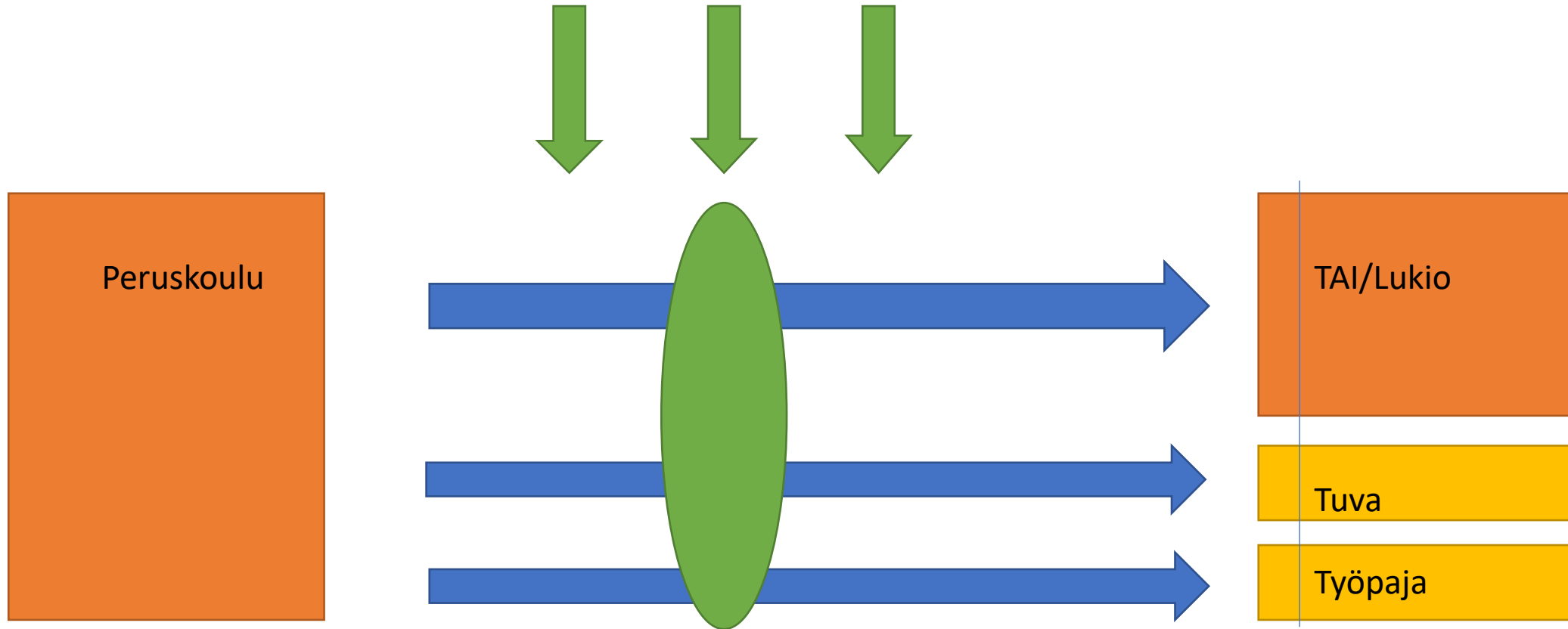
Uuden oppivelvollisuuslain toimeenpano Turussa

Oppivelvollisuus

- Perusopetuksen jälkeinen oppivelvollisuus suoritetaan pääsääntöisesti lukiokoulutuksessa tai ammatillisessa koulutuksessa. Lukiokoulutuksessa oppivelvollisuutta voi suorittaa suorittamalla nuorille tai aikuisille tarkoitettua lukion oppimäärää. Ammatillisessa koulutuksessa voi suorittaa ammatillista perustutkintoa tai ammattitutkintoa. Myös ylioppilastutkintoon osallistuminen katsotaan oppivelvollisuuden suorittamiseksi.
- Oppivelvollisuutta voi suorittaa myös perusopetuksen ja toisen asteen koulutuksen väliin sijoittuvassa nivelvaiheen koulutuksessa. Aiempia nivelvaiheen koulutuksia olivat perusopetuksen lisäopetus (ns. kymppiluokka), lukiokoulutukseen valmistava koulutus (LUVA) ja ammatilliseen koulutukseen valmentava koulutus (VALMA). Syksystä 2022 alkaen nämä koulutukset yhdistettiin tutkintokoulutukseen valmentavaksi koulutukseksi.
- Vaativaa erityistä tukea tarvitsevat opiskelijat voivat suorittaa oppivelvollisuuttaan työhön ja itsenäiseen elämään valmentavassa koulutuksessa (TELMA).

Perusopetuksen järjestäjällä on velvollisuus ohjata ja valvoa oppivelvollisen hakeutumista perusopetuksen jälkeiseen koulutukseen perusopetuksen päättyessä, erityisesti perusopetuksen viimeisen vuosiluokan aikana. Sellaisella perusopetuksen oppimäärää suorittavalla oppilaalla, joka tarvitsee perusopetuksen jälkeisiin jatko-opintoihin hakeutumiseen liittyvää tukea, on oikeus saada opetussuunnitelman mukaisen oppilaanohjauksen lisäksi tarpeidensa mukaista henkilökohtaista oppilaanohjausta. Velvoite tarkoittaa perusopetuksen järjestäjille velvoitetta tarjota tehostettua henkilökohtaista oppilaanohjausta sellaisille oppilaille, joilla havaitaan perusopetuksen jälkeisiin jatko-opintoihin hakeutumiseen liittyvää tuen tarvetta vuosiluokilla 8 ja 9.

Yhteisvalintaprosessi (haku, valinta, jälkihaku)

Hakeutumisvelvollisuus tuli voimaan 1.1.2021. Oppivelvollisen on hakeuduttava ennen perusopetuksen viimeisen vuosiluokan päättymistä toisen asteen koulutukseen, nivelvaiheen koulutukseen tai muuhun oppivelvollisuuden piiriin kuuluvaan koulutukseen. Oppivelvollinen voi hakeutua koulutukseen valtakunnallisten hakumenettelyiden kautta (yhteishaku) tai muutoin. Jos oppivelvollinen ei saa opiskelupaikkaa yhteishaussa, hakeutumisvelvollisuus jatkuu niin kauan kunnes oppivelvollinen saa koulutuspaikan. Hakeutumisvelvollisuudesta säädetään oppivelvollisuuslain 10 §:ssä.

Työpajat voivat kuitenkin toimia koulutuksen suorittamisen oppimisympäristönä, eli oppivelvollisuuteen kuuluvaa koulutusta voi suorittaa myös työpajatoiminnassa, jos asiasta on sovittu koulutuksen järjestäjän, oppivelvollisen ja työpajan kesken.

Oppivelvollisuuden seuranta- ja valvontapalvelu

Valpas

- Oppivelvollisuuden laajentumisen toteutumisen varmistamiseksi Opetushallitus rakensi uuden sähköisen palvelun, jossa oppivelvollisuutta valvovat virkailijat voivat seurata oppijan tilannetta koko oppivelvollisuusiän ajan. Uusi palvelu rakennetaan virkailijan Opintopolun kokonaisuuden yhteyteen.
- Valpas-palvelun kautta oppivelvollisuutta valvovat henkilöt pystyvät tarkastelemaan tietoja liittyen oppivelvollisen koulutukseen hakeutumiseen, opiskeluoikeuksiin sekä koulutuksen maksuttomuuteen. Lisäksi palvelun kautta voi tehdä tarvittavat ilmoitukset vastuuketjun seuraavalle toimijalle ja merkitä tiedon oppivelvollisuuden keskeyttämisestä.
- Valpas-palvelun toiminta-ajatuksena on tukea vastuuketjua, jossa oppivelvollinen pyritään saattamaan ohjaus- ja valvontavelvolliselta seuraavalle, jotta oppivelvollisen osalta on koko ajan olemassa joku taho, joka valvoo oppivelvollisuuden toteutumista.
- Seurannassa on Turussa jatkuvasti noin 20 opiskelijaa. Erityisesti vieraskieliset ja erityisen tuen oppilaat ovat korostuneet tässä ryhmässä.

**TAI:n ja lukion
sisäinen toiminta
oppivelvollisuuden
toteuttamiseksi**

Toimenpiteet:

- 1) Hyvinvoinnin lisääminen
- 2) Varhainen puuttuminen poissaoloihin
- 3) Opintojen etenemisen seuraaminen

Toimijat:

- 1) Vastuunopettaja
- 2) Opinto-ohjaaja
- 3) Oppilashuollon henkilöstö
(kuraattori, psykologi, opiskelijaterveyden huollon henkilöstö ml. Psykiatrinen sairaanhoitaja)

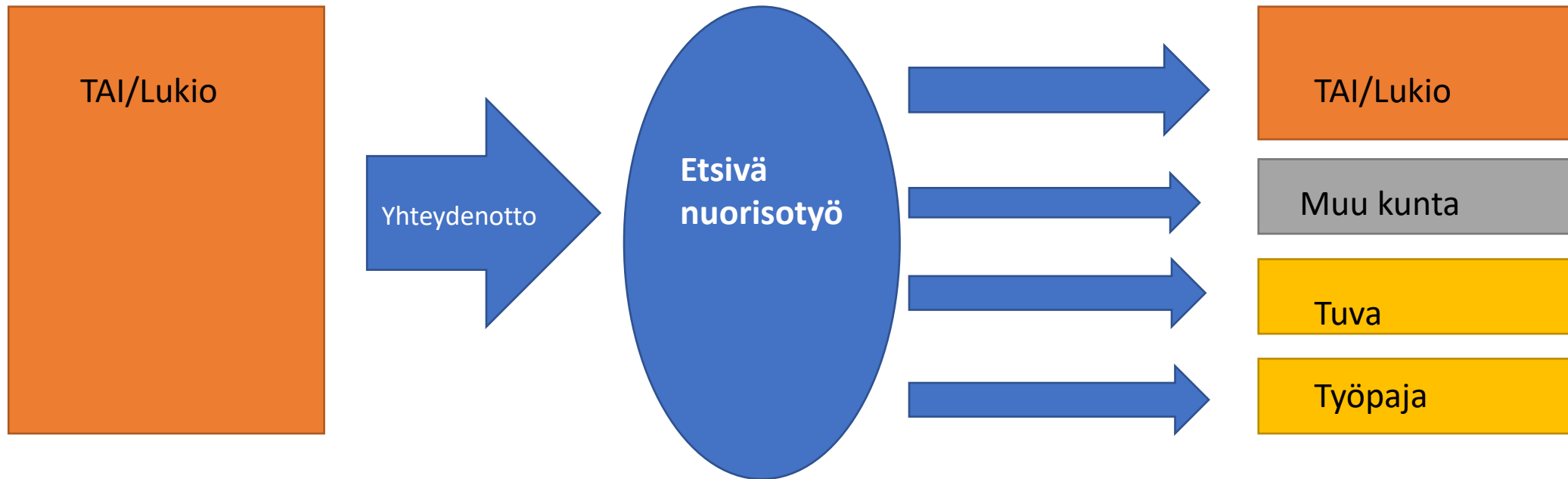
Perusopetuksen, lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen järjestäjillä sekä muilla oppivelvollisuuskoulutusta järjestävillä sekä viimesijassa asuinkunnalla on velvollisuus ohjata ja valvoa oppivelvollisuuden suorittamista. Näin voidaan varmistaa, että opiskelijaa voidaan tukea ja ohjata riittävästi koko opiskelun ajan.

Oppivelvollisen nuoren huoltajan tai muun laillisen edustajan tulee huolehtia siitä, että nuori suorittaa oppivelvollisuuden (OVL 9 §). Jos huoltaja tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta laiminlyö tämän velvollisuuden, hänet voidaan tuomita sakkorangaistukseen (OVL 22 §).

Perusopetuksen järjestäjä ”saattaen vaihtaa” oppilaat toiselle asteelle. Jos joku perusopetuksen päättävä jää ilman opiskelupaikkaa, perusopetuksen järjestäjä on velvollinen ilmoittamaan tästä oppilaan asuinkunnalle, joka ottaa kopin nuoresta.

Kun opiskelija aloittaa toisen asteen koulutuksessa, vastuu opiskelijan ohjauksesta, tuesta ja valvonnasta siirtyy tälle, esimerkiksi lukiokoulutuksen tai ammatillisen koulutuksen järjestäjälle. Jos opiskelija haluaa vaihtaa oppilaitoksesta tai alalta toiselle, koulutuksen järjestäjät ohjaavat ja tukevat opiskelijaa siihen saakka, kunnes opiskelijalla on uusi opiskelupaikka. Tarvittaessa opiskelija ohjataan sellaisten palvelujen piiriin (esim. sosiaali- tai terveyspalvelut, nuorisotoimen palvelut), jotka antavat tukea opiskelijan elämäntilanteeseen ja mahdollistavat opintojen jatkamisen.

Koulutuksen keskeytyminen

Maksuton toinen aste

- Maksuton toinen asteen tuli Turussa käyttöön ensiksi vuoden 2005 syntyneen ikäluokan osalta.
- Erityisesti lukiokoulutus tuli maksamaan ennen uudistusta jopa 2500 euroa/lukiolainen hänelle itselleen. Kulut ovat siis siirtyneet opiskelijoiden perheiltä kaupungille. Mitään uusia hankintatarpeita ei syntynyt.
- Maksuttoman toisen asteen kustannukset ovat olleet kaupungille yhteensä 5,36 miljoonaa euroa. Tämä on merkinnyt käytännössä noin 1,8 miljoonan euron lisäkustannuksia vuotta koti. Puolet kuluista on ollut IT-kuluja ja maksuton toinen aste on aiheuttanut kuluista noin 2/3 lukioille.